

Svensk kontrovers om amalgam fortsetter...

Den svenske regjeringen skal i perioden 2002–2004 bruke i alt 35 millioner kroner på spørsmål om tannfyllingsmaterialer. Det er meget kontroversielt at det skal tildeles hele 15 millioner kroner til Stiftelsen Metallbiologisk Centrum. Denne nyopprettede stiftelsen er forbundet med den kritiserte og nå nedlagte Amalgamenheten i Uppsala. Beslutningen om tildelingen er betegnet som en overkjøring av Socialstyrelsen, og at det er en ren politisk beslutning. Det er til og med antydning at aktørene har interessebinder i saken (1). Tildelingen skjedde også mot råd fra institusjonene Vetenskapsrådet og Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU). De andre som skal motta penger fra regjeringen er KDM – Kunskapscenter för dentala material. KDM skal blant annet utarbeide såkalte kunnskapsdokumenter angående materialer og utstyr. Andre forskningsmiljø eller undervisningsinstitusjoner er ikke invitert til å søke om penger.

Denne kontroversen viser hvilken politisk misnøye det er med de etablerte forsknings- og utredningsmiljøene i Sverige,

og hvilken politisk kraft som ligger i saken. Regjeringens instrument i denne sammenhengen er en utredningsgruppe som kalles «Dentalmaterialutredningen – vård och bemötande» (<http://www.dental-material.gov.se>).

«Dentalmaterialutredningen» har engasjert den nå pensjonerte kvikksølvforskeren Maths Berlin for å gjøre en risikoanalyse av kvikksølveksponering fra amalgam (2). Det er snakk om en oppdatering av en tidligere analyse som han har gjort i 1998 i forbindelse med amalgamspørsmålet. Ut fra en litteraturgjennomgang hevder Berlin at det er grunnlag for å anta at en kvikksølveksponering som tilsvarer 10–25 mikrogram per liter i urin er tilstrekkelig for å gi en påvisbar toksisk effekt, mens man tidligere antok at det var nødvendig med 30–50 mikrogram. Dermed viskes de tidligere antatte sikkerhetsmarginene ut, i følge Maths Berlin. Dessuten mener han at det blant annet kan være snakk om en individuell genetisk betinget overfølsomhet, kanskje hos 1 prosent av personene. Han mener at immunologiske reaksjoner er de mest

sannsynlige bivirkningsmekanismene knyttet til kvikksølveksponering. Maths Berlin mener helt klart at amalgam ikke bør brukes som tannfyllingsmateriale – sett fra et toksikologisk synspunkt. På den andre siden anbefaler han ikke å skifte ut eksisterende amalgamfyllinger uten at det foreligger medisinske grunner.

Rapporten understøtter noen av betraktningene som fremkommer i de nye norske retningslinjene for valg av tannrestaureringsmaterialer, og som ikke har vært gjenstand for like stor politisk turbulens som den svenske «amalgamfrågan».

Referanser

1. Regeringspenger til Metallbiologisk Centrum får massiv kritikk. *Tandläkartidningen* 2003; 95: 18–21.
2. Berlin M. Kvikksilver i tandfyllingsmateriale – en oppdatert miljømedicinsk risikoanalyse. *Dentalmaterialutredningen – Vård och bemötande*. <http://www.dental-material.gov.se> (avlest 4.5.2003)

Nils Roar Gjerdet

Europeiske odontologistudenter på møte i Beograd

Den første uken i april ble det 31. møtet i *European Dental Student Association (ESDA)* avholdt i Beograd, Serbia og Montenegro – en by sterkt preget av mange år med krig og diktatur. Det første vi møtte var ruinene fra bombingene på 90-tallet, det gjorde ganske sterkt inntrykk, da en har krigsbilder klart i minnet fra Irak-konflikten.

Heldigvis viste det seg at et vanlig hverdagsliv var mulig til tross for unntakstilstanden landet var i etter drapet på statsministeren. Allikevel skjulte ikke de fol-

kene vi tilfeldig kom i prat med at de var preget av landets historie. Selv følte vi oss ikke truet eller utrygge, selv om det var skarpt bevæpnet politi på hvert gatehjørne. Å komme seg til og fra flyet var imidlertid uendelig «kontrollmarsj» med sjekking av billetter, pass, billetter, pass – og pass igjen...

Kongressen ble åpnet av kronprins Alexander den II. av Serbia og Montenegro. Som de freidige vestlandsjenter vi er, tok vi kontakt og var så heldige å få en samtale med ham, noe som selvsagt satte en ekstra spiss på møtet.

EDSAs generalforsamling ble avholdt på det stomatologiske fakultetet. Vi fikk rapporter om student- og fakultetsaktivitet fra deltagerlandene, som denne gang var Irland, Spania, Polen, Holland, Sverige, Slovenia, Kroatia, Tyrkia, Hellas, Serbia og oss fra Norge. Generalforsamlingen besluttet å starte følgende nye prosjekter:

Green Dentistry Project som skal fokusere på informasjon om miljøvennlig behandling av dentalmaterialer.

Dental Students Stress-survey som skal undersøke nivå av stress og takling av stress hos tannlegestudenter. Studien vil ta